

*Kad išmintingai planuotumėte ateitį, jums būtina su-
prasti ir įvertinti savo praeitį.*

– JO COUDERT

1 PAMOKA

KAIP PAŽVELGTI Į SENAS VIETAS

Ar jūs pasiruošę žengti pirmąjį žingsnį geresnio gyvenimo link?

Jei taip, aš nuoširdžiai tikiu, kad jūsų galvoje vis dar skamba du įžanginio skyriaus sakiniai. „Niekas už jus jūsų gyvenimo negyvens. Niekas kitas negali už jus pasiekti laimės!“

Rašytoja Džo Koder savo nuostabiame veikale *Nesėkmės patarimas*, iš kurio ir paimta ši įžanginė pamoka, rašė: „Šiame pasaulyje gyventi nelengva. Nelengva elgtis padoriai. Nelengva suprasti ar mėgti save. Tačiau gyventi reikia, ir čia yra vienas asmuo, su kurio jūs neišvengiamai būsite drauge.“

Šis asmuo, be abejo, *esate jūs*. Tačiau kas gi jūs? Ką jūs veikiate? Kaip liūdna, kad daugelis mūsų apie savo automobilį bei jo gedimus išmano daugiau negu apie save.

Jei kas nors paklaustų, koks jūsų užsiėmimas, jūs turbūt paminėtumėte pardavėjo, kompiuterių specialisto, biržos maklerio, vairuotojo, dailidės ar kokią kitą profesiją. Ir jūs būtumėte neteisūs!

Visų mūsų užsiėmimas yra *gyvenimas*. Tad kuo anksčiau sužinosite, kas esate ir kaip tokie tapote, tuo greičiau susidorosite su

kliuviniais, kurie jums trukdo siekti sėkmės. Taigi kuo skubiau pradėkime...

Vadinu jį X, kadangi kai prasidėjo ši istorija, jis buvo visiškai netekęs atminties. Jis neprisiminė nei savo vardo, nei buvusio gyvenimo, nei kaip pakliuvo ten, kur buvo. Galėjau tik spėti, kad jis buvo lakūnas ir patyręs avariją. Atsibudęs jis jautėsi kaip tamsioje oloje. Jo kaulai turbūt nebuvo lūžę, nes jis galėjo judinti galūnes, tačiau smegenys vos funkcionavo, jis netrukus vėl prarado sąmonę. Jis nė nenutuokė, kiek laiko išbuvo „oloje“. Silpnas ir bejėgis jis snausdavo, truputį sujudėdavo, vėl snausdavo. Kadangi jam buvo šilta, labai patogiu ir netrūko maisto, jis nė nebandė keltis. X pasitenkino tuo, ką turėjo.

Bet rojus randamas taip pat, kaip ir prarandamas. Vieną dieną jis praplėšė akis ir pajuto, kad yra be jokių ceremonijų traukiamas į šviesą. Apimtas nerimo, jis suriko iš siaubo. Pirmą kartą po nelaimės X išsigando dėl savo gyvybės. Tai buvo primityvi, didžiulė baimė, ji pripildė kiekvieną jo kūno ląstelę, kiekvieną kraujo lašą; jis pagaliau išniro iš tamsos, jį apakino ryški šviesa, jis nieko nematė, ausų būgneliai plyšo nuo garsų, į kūną smelkėsi šaltis. Jis suprato, kad iš saugios vietos ištraukę vietiniai žmonės nubloškė jį į pragarą.

Suprantama, vietiniai neketino jo žudyti. Jie užklojo jį ir paguldė, o jis iškart užmigo. Miegojo ilgai, daug dienų, savaičių. Jis buvo toks silpnas, kad negalėjo net galvos pakelti, visos jo jėgos buvo nukreiptos vidun, kad palaikytų vos rusenantią gyvybę. Jis negalėjo kalbėti ir visiškai priklausė nuo giminių malonės, atsibudęs šaukdavo, o jei niekas neprieidavo, bejėgiškai verkdamas. Tikrai nežavingas elgesys, bet įsivaizduokite save jo kailyje: jis buvo silpnas ir bejėgis, jį supo svetimi ir visai nepažįstami žmonės, jam sunku buvo net galvoti, jis suvokė tik tiek, kad yra gyvas ir visiškai priklausomas nuo kitų.

Bet pagaliau X baimė ėmė slūgti, jo protas pamažu budo iš snaudulio, jis jau galėjo trumpam sutelkti dėmesį į išorinį pasaulį.

Tokiomis akimirkomis jis stengdavosi susigaudyti, kur esąs, tyrinėdavo, ar vietiniai nusiteikę draugiškai. X pastebėjo, kad juo ypač rūpinasi vietinė moteris, – ji prisistato, vos tik jam ko nors prireikia. Kartais ateidavo jos padėjėjas – vyras. Ji elgėsi labai švelniai, tad jo nerimas pamažėle atlėgo. Nors jis vis dar troško olos ramybės ir paprastumo, tačiau šis noras irgi po truputį blėso. Naujoji aplinka vis labiau traukė jo dėmesį. Ir štai vienas epizodas įkvėpė jam drąsos patikėti, kad jis pagaliau iš tos situacijos išsikauptų: jis pastebėjęs, kad moteris jam šypsosi, nusišypsojo jai irgi. Atrodė, kad tai ją sužavėjo. Ji net pakvietė kitus žmones, o jis nusišypsojo ir jiems, nes manė, kad jie to ir laukia.

Bėgo laikas, X stiprėjo, vis dėlto tai vyko labai lėtai, ir pagrindinė jo veikla buvo miegas. O pramerkęs akis jis žiūrėdavo į lubas ir spėliodavo, į kokią vietą papuolė ir kokius žmones sutiks, kai pagaliau visiškai atsitokės. Jis ėmė tyrinėti savo slaugytoją, klausydavo jos balso ir bandydavo atspėti, kokia jos nuotaika. Nors jų kalbos nesuprato, X domino, ar šioje vietoje žmonės nesikivirčia, ar visada gerai sutaria ir ar mėgsta vienas kitą.

Ypač jį domino, ką apie jį mano ta moteris: ar jis jai patinka, ar yra gražus ir patrauklus, ar žadina simpatiją, o gal mažai jai terūpi. Jis taip įsitraukė į šį stebėjimą, kad ėmė sutikti su viskuo, ką ji matė jame gera, ir nemėgti visko, kas nepatikdavo jai. Nejučia jis ėmė ja naudotis tarsi veidrodžiu, kad geriau pažintų save.

X prie jos taip prisirišo, kad jai kur nors nuėjus jis neramiai spėliodavo, ar ji grįš; tada jį apimdavo ankstesnis nerimas. Tik vėliau jis suprato, kad ji taip pat turi savo gyvenimą, kad jos gyvenimas nėra skirtas tik jam, kad jie – du skirtingi žmonės. Iš pradžių jis žiūrėjo į ją kaip į dalį savęs – kojas, kurios gali už jį nueiti, rankas, kurios viską paduoda jam į burną. Kaip ir visi ligoniai, jis buvo didžiulis egoistas.

X ir moteris darėsi vis artimesni. Jie netgi susikūrė savo ženklų ir garsų kalbą, jis ėmė geriau ją suprasti, jau mokėjo atspėti jos nuotaikas iš veido išraiškos. Kartais jie kartu pasijuokdavo, o kartais abu tylėdavo. Jie žaisdavo nesudėtingus žaidimus ir erzindavo vienas kitą. Kartą, norėdamas parodyti, kad atgauna jėgas, jis jai

įgnybo, o ji atšoko, susiraukė ir ėmė piktai kalbėti. Ne, X tikrai nenorėjo jos įskaudinti... jis nusprendė, jog tiems žmonėms agresyvus elgesys nepatinka, tad geriau su jais taip nesielgti.

Tačiau su vyriškiu X ėmė žaisti kiek šiurkščiau, nes šis jam patiko ir kėlė pasitikėjimą. Tai buvo savotiška mankšta. Iš jų abiejų jis sužinojo, kaip šioje kultūroje rodoma meilė, ir stengėsi juos mėgdžioti, nes suprato, kad jam gyvybę išgelbėjo jų meilus elgesys. Jis žinojo: jei netektų šių žmonių globos, kitur jos nerastų, todėl budriai gaudė kiekvieną užuominą ir stengėsi jiems įtikti.

Jau buvo aišku, jog X išgyvens ir tarp šių žmonių praleis daug laiko, todėl jis pradėjo mokytis kalbos. Supratimo radosi daugiau, kita vertus, jis ėmė ilgėtis buvusio nebylaus bendravimo su ta moterimi. Dar jis ilgėjosi olos ir šilto artumo, kurio buvo vis mažiau, nes sulig kiekviena diena jis vis geriau galėjo pasirūpinti savimi pats. Tačiau X suprato, kad negali visą laiką likti bejėgis ir priklausomas.

Moteris taip pat tai žinojo. Ji pradėjo reikalauti, kad jis laikytųsi švaros. Pirmą kartą X pajuto, kad gali rinktis – paklusti ar ne. Iš pradžių atrodė, kad kils konfliktas, bet ji buvo tokia geraširdė, kad X nusprendė kuo uoliau vykdyti jos norus.

Laikui bėgant, ėmė busti visos jo žmogiškos savybės. Jis pajuto, kad ją myli, ir jai pasipiršo. Ji atsisakė. Ne tik todėl, kad jam dar ilgai reikės priežiūros, kol taps savarankiškas, bet ir dėl to, kad ji jau ištekėjusi už ano vyro. Tada jis nusprendė veikti atvirai – pasakė tam vyrui, kad sumanęs vesti jo moterį, tad norėtų, kad šis namuose daugiau nesirodytų. Vyras nusijuokė ir pradėjo lankytis čia kiekvieną vakarą. X svarstė įvairias galimybes, jis net norėjo griebtis jėgos, vis dėlto suprato, kad konkurentas yra stipresnis ir jį įveiks, taigi savo plano atsisakė. Paskui jis puolė į kitą kraštutinumą: vadovaudamasis teorija „jei negali įveikti savo priešų, prisijunk prie jų“, jis nusprendė supanašėti su vyriškiu, pasistengė tapti toks kaip jis. Jie susitaikė ir ėmė abu draugiškai garbinti tą moterį.

Po nelaimės išbuvęs su jais ketverius metus, X suprato, kad laikas pradėti plėsti akiratį. Jis ryžosi rizikuoti ir atsitraukti toliau nuo moters. Iš pradžių, žinoma, jis visai negalėjo vaikščioti, bet kai

raumenys sustiprėjo, jos padedamas jis žengė pirmuosius žingsnius, paskui jau galėjo išsiversti ir be jos pagalbos. Jis išeidavo pasidairyti po kaimą, bet pernelyg nenuklysdavo, kad prireikus galėtų tikėtis pagalbos. Jis susipažino su kaimynais, stebėjo juos, praplėtė savo žodyną, įgijo naujų įgūdžių.

X įsitikino, jog moteris yra tokia pati kaip ir visi tos vietos žmonės. Be to, pasitvirtino daugelis jo išvadų, kurias jis buvo padaręs bendraudamas tik su ja. Labiausiai džiugino ta, jog ir kitiems žmonėms jis patiko, atrodė patrauklus. X savimi didžiavosi. Jis lengvai susidraugavo su vietiniais gyventojais. Jiems patiko jo šypsena ir tvirtumas. Jie pritarė jo pastangoms prisitaikyti naujoje aplinkoje.

Kiekviena sėkmė skatino X siekti naujų mažų pergalių, o vyras ir moteris jam pritarė, drąsino jį nebijoti suklupti. Ilgai buvęs bejėgis, X ėmė atgauti pasitikėjimą savo jėgomis.

Tas jo gyvenimo tarpsnis buvo ramus. Globėjai pernelyg jo nevaržė, įsikišdavo tik tada, kai jam išies reikėdavo pagalbos. Žodžiu, jis buvo nuo jų priklausomas, bet kartu ir laisvas.

Perprasti kultūrinę aplinką X nebuvo taip paprasta, kaip jis tikėjosi. Jis bandė pažinti žmones ir jų gyvenimą, bet tai buvo išties nelengva. Tada jis liovėsi ieškoti vien tik atsakymų ir pradėjo domėtis klausimais, daryti savo išvadas ir kaupti faktus.

Laikas bėgo, X atsigavo. Jei jis kada ir prisimindavo ankstesnius laikus, tai tik tais retais atvejais, kai kildavo kokia nors grėsmė – jį tada persmelkdavo ankstesnis nerimas. Per dvylika savo buvimo čia metų X tiek daug išmoko, jog įtikėjo, kad jau moka viską. Savo nuostabai, jis suprato, kad vyras ir moteris, kurie jam pirmiau atrodė visažiniai, iš tikro tokie nėra. Buvo aišku, kad jis juos praaugo ir kad jie jam daugiau nebereikalingi. Jėgų ir entuziazmo dabar jis sėmėsi ne iš jų, bet iš draugų. Draugai jį suprato. Suprato jo nuotaikas, greitą interesų kaitą, nerimą ir nekantravimą. Tiesa, X jautėsi kaltas, kad išsižada savo globėjų, vyro ir moters, tačiau guodėsi mintimi, kad į jų pasaulį priimamas nesiprašė.

Ramybė baigėsi, prasidėjo audringi laikai. X žinojo, kad taip ir turėjo nutikti. Širdimi jis jautė, kad privalo pažvelgti į išorinį

pasaulį, palikti šiuos namus, atsisieti nuo šios moters ir šio vyro, jei nori kada nors suprasti, kas jis yra iš tikrųjų ir kur jo vieta. Tai buvo išbandymų laikotarpis, jis tarsi bandė irtis prie kranto pririšta valtele. O paskui jis vyrui ir moteriai vėl pajuto dėkingumą. X matė, kokie jie išmintingi, o kai nebūdavo išmintingi – būdavo kilnūs. Jie mylėjo jį ir padarė dėl jo viską, ką galėjo. Jis suprato, kad myli juos irgi, ir tai jį praturtino. Jie glaudė X savo pastogėje dvidešimt vienerius metus, tačiau atėjo laikas jį paleisti. Jų darbas buvo baigtas. Dabar jis turėjo leisti ieškoti savo žmonių.

Palikti juos X buvo sunku – sunkiausia, ką jis kada nors savo gyvenime buvo daręs.

Kol neturėsite penkių pagrindinių sudedamųjų sėkmės dalių, ji niekada nebus sėkmė.

– HOWARD WHITMAN

2 PAMOKA

KAIP SUSIKURTI SAVO SĖKMĖS FORMULĘ

Šiandien sėkmės apibrėžimų yra tiek kiek žmonių. Vieni, remdamiesi svariais įrodymais, tvirtina, kad didžiausia žmonijos nelaimė ta, jog sėkmė tapatinama vien su materialiais dalykais.

„Esu buvęs ir turtingas, ir vargšas – turtingam būti daug geriau!“ – vienas paskui kitą tvirtina pramogų verslo atstovai. Mes šypsomės ir pavydžiai linksime galvomis.

Bet ar tai tikrai sėkmė? Ar Hovardas Hjuzas (Howard Hughes) tapo laimingesnis ir pelnė dvasios ramybę, kai padvigubino savo pirmąjį milijoną dolerių? Ar kokia nors kino žvaigždė, turinti banke deimantų prikimštą seifą, tampa laimingesnė, kai meta ketvirtąjį vyrą dėl penktojo?

Kaip sėkmę apibūdiname jūs? Gal tiesiog kalėte pinigus ir apie tai niekada nebuvote susimąstę? Tačiau jei mokotės *Sėkmės universitete* ir norite pagerinti savo gyvenimą, jums dar ne vėlu nusibrėžti sėkmės gaires ir paskui jų laikytis.

Jūs paklausėte mano patarimo ir skaitote šią knygą su *pieštuku* ar *plunksnaočiu* rankoje, *taip*? Tikiuosi, kad taip, nes yra daug